

ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภค ศึกษากรณีผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง*

LEGAL PROBLEM AND APPROPRIATE GUIDELINES FOR CUSTOMER PROTECTION: CASE STUDY OF COSMETICS USERS

ประถมาภรณ์ นรสิงห์

Prathamaporn Norasingha

สุนทรี บุชิตชน

Suntaree Buchitchon

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: prathamaporn.n@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ปัญหาค่าสินไหมทดแทน ปัญหาในการโฆษณาเครื่องสำอาง และปัญหาการฟ้องร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรากฎหมาย บทความทางกฎหมาย บทความทางวิชาการ บทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และศึกษาเทียบกับกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเครื่องสำอางของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

จากการศึกษาการควบคุมเครื่องสำอางตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พบปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค ที่ได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง การโฆษณาเครื่องสำอางที่ไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค ที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสรรพคุณของเครื่องสำอาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ให้สิทธิแก่โจทก์ในการร้องขอให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ หรือควรบัญญัติเพิ่มเติมให้ประชาชนในประเทศมีหน้าที่ในการพิจารณา ร่วมกับศาล และมีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเพิ่มเติม ในเรื่องของการกำหนดให้จัดแจ้งข้อความที่จะใช้ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขาย พร้อม ๆ กับจัดแจ้งขออนุญาตผลิตเครื่องสำอาง และกฎหมายควรเพิ่มเติมให้มีการจัดตั้งกองทุนทดแทน เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผิดกฎหมาย หรือการผลิตเครื่องสำอางที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น อย่างเช่นเดียวกันกับการ

*Received: 1 October 2020; Revised: .30 November 2020; Accepted: 3 December 2020

เยียวยาความเสียหายให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

คำสำคัญ: เครื่องสำอาง, คຸ້ມครองผู้บริโภค

Abstract

This independent study report was to research and analyse the legal issues for consumer protection of cosmetic products. Compensation problem in cosmetic advertising and problem of compensation lawsuit from the government agency responsible for the production of cosmetics. The research was based on legal documentaries with comparative studied by comparing consumer protection laws of the United State and the United Kingdoms.

It should be noted that the cosmetic products were controlled specifically by the Cosmetic Act 2015. The study found problems with the compensation for consumers who have been damaged by using the cosmetic products, and also the problems about the advertising of cosmetic which may lead to an unfair advantage for consumers. Therefore, the researcher has suggested to be a guideline to amend the laws relating to the protection of consumers who use cosmetic products. Giving the right to the plaintiff to request the court to determine the punitive damages, or the law should be added to the people in the country have the duty to consider together with the court, and the Ministry of Public Health has issued a notification regarding the provision of the text to be used in Advertisement of cosmetic products for sale or imported for sale while registering for a cosmetic production approval and additional laws should be enacted to establish a compensation fund to assist those who have suffered damage from the use of illegal cosmetic products. Or the production of cosmetics that do not meet the standards set in order to be the primary victim Likewise, the damage remedies provide basic assistance to service recipients under the National Health Security Act, 2002.

Keywords: Cosmetics, Consumer protection

บทนำ

เมื่อโลกในยุคปัจจุบันมีการเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การเลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ และการใช้บริการต่าง ๆ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถทำได้โดยการเลือกซื้อหรือเลือกบริการได้โดยการเลือกผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการง่ายและสะดวกสบายแก่ผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

ทำให้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้ในการซื้อขายสินค้า หรือการให้บริการต่าง ๆ ได้โดยตรงและเป็นที่นิยมอย่างมาก (ทวิศ ศรีเกตุ, 2562) ซึ่งมีการโฆษณาบอกสรรพคุณทางเว็บไซต์ที่เราสามารถเปิดรับชมและเลือกซื้อจากที่ใดก็ได้ ช่องทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการซื้อสินค้าหรือเลือกรับบริการต่าง ๆ ในระบบ แต่ในขณะเดียวกัน การเลือกซื้อสินค้าหรือเลือกรับบริการผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต อาจทำให้เกิดช่องว่างที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ ในยุคสมัยปัจจุบันไม่ว่าจะเพศใดก็ตาม ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา ทุกคนต่างให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอกมาเป็นอันดับแรก การให้ความสำคัญกับความสวยความงาม ความขาวใสไร้ริ้วรอยบนใบหน้าเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เนื่องจากสภาพธรรมชาติของคนเรานั้น จะต้องใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น ๆ มีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละวัน ดังคำกล่าวของอริสโตเติลที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Human being is social animal)” (ปาเพญ เขียวหวาน, ม.ป.ป.) เพราะมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นหมวดหมู่ มีการทำกิจกรรมอยู่ด้วยกันตลอดเวลา ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร หรือการออกงานสังคมต่าง ๆ จึงทำให้เราต้องรู้จักหันมาดูแลภาพลักษณ์ให้ดูดีและเป็นที่น่าประทับใจด้วยเสื้อผ้า เครื่องสำอาง ดังคำสุภาษิตไทยที่ว่า “ไถ่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง” (ปรมาภรณ์ ลิ้มเลิศเสถียร, 2557) ในทุกวันนี้เราจึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าทุกคนนั้นต่างก็ต้องใช้เครื่องสำอางเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในกิจวัตรประจำวัน อาทิ เช่น ยาสีฟัน ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าหรือผิวกาย น้ำหอม ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้หาซื้อได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ทั้งในอินเทอร์เน็ต ห้างสรรพสินค้า หรือตามท้องตลาดทั่วไป

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ทำให้ผิวขาว มีการนำออกวางจำหน่ายอย่างมากมาย เรามักจะรู้จักกันในนามของ ครีมหน้าขาว (Whitening Products) ซึ่งครีมหน้าขาวเหล่านี้จัดเป็นผลิตภัณฑ์ยอดนิยมในทุกเพศ (MedThai, 2563) เนื่องจากเห็นผลเร็ว ผิวขาวใสได้ภายในระยะเวลาอันสั้น แต่ความขาวใสนี้เมื่อนานไปอาจถูกแทนที่ด้วยผลข้างเคียงของการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีสารเคมี หรือสารต้องห้าม เช่น สารปรอทที่เจือปนอยู่ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในอัตราส่วนที่เกินกว่ากฎหมายกำหนด มีรอยไหม้ดำ รอยแดง ผื่นแพ้ ผิวหน้าบาง ซึ่งอาการเหล่านี้ใช้เวลาในการรักษานาน หรือผู้บริโภคบางรายอาจได้รับผลข้างเคียงอย่างหนัก รักษาไม่หายขาด (คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) หรือมีการแอบอ้างการจดแจ้งเลข อย. ของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเพื่อหลอกลวงผู้บริโภคให้หลงเชื่อว่าสินค้าของผู้ประกอบการนั้น มีความน่าเชื่อถือ มีความปลอดภัย และได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด หากผู้บริโภคหลงเชื่อและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนั้น อาจได้รับอันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เมื่อผู้ซื้อสินค้าในฐานะผู้บริโภคถูกเอาเปรียบ และได้รับผลกระทบจากการกล่าวอ้างถึงสรรพคุณที่เกินจริง หรือผู้ประกอบการได้ผลิตสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้สินค้าไม่มีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ เครื่องสำอางที่ไม่ได้เครื่องหมายรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) อาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดซึ่งผู้ผลิต คือ ผู้กระทำละเมิด และผู้บริโภคได้รับ

ความเสียหาย คือ ผู้ที่ถูกทำละเมิด (กลุ่มกำกับดูแลเครื่องสำอางหลังออกสู่ตลาด สำนักงานควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2562)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้ทำการศึกษาวิจัยพบว่า มีปัญหาที่น่าสนใจและจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ดังต่อไปนี้

1. ผู้ผลิตสินค้ามีการฝ่าฝืนการผลิตเครื่องสำอาง โดยใช้สารต้องห้ามเป็นส่วนประกอบในการผลิตเครื่องสำอาง หรือใช้สารเคมีเกินกว่าอัตราตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 อันเนื่องจากมาตรการทางกฎหมาย มีการลงโทษค่อนข้างเบา และมาตรการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535 เป็นมาตรการที่มีการกำกับดูแลที่ยังไม่มีความเข้มงวดมากนัก ทั้งเมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 5 หมวด 1 ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 420 และมาตรา 480 ซึ่งสามารถกำหนดค่าเสียหายเป็นเงินได้โดยอาจกำหนดจากความเสียหายจากด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และค่ารักษาพยาบาลของผู้ที่ได้รับ ความเสียหาย ซึ่งตามกฎหมายของประเทศไทยจะกำหนดค่าสินไหมหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยถือหลักการเยียวยาให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อนถูกทำละเมิด ซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามหลัก Punitive Damages หรือที่เราเรียกว่า การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ ซึ่งเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์สูงกว่าความเป็นจริง เพื่อเป็นการลงโทษจำเลย (ธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล, 2563)

ค่าเสียหายเชิงลงโทษของคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 มีการจำกัดอัตราการลงโทษผู้กระทำละเมิดต่อผู้บริโภค โดยกฎหมายกำหนดอัตราสูงสุดของค่าเสียหายเชิงลงโทษ โดยค่าเสียหายเชิงลงโทษนี้ ศาลเป็นผู้มีดุลยพินิจในการกำหนดแก่ผู้กระทำ ความผิดแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ที่สามารถให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นผู้พิจารณาค่าเสียหายเชิงลงโทษร่วมกับศาล

2. การควบคุมข้อความที่ผู้ประกอบการใช้ในการโฆษณาเครื่องสำอาง เนื่องในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ไม่ได้มีการบังคับให้ผู้ประกอบการ จะต้องทำการจดแจ้งและขออนุญาต ข้อความที่จะใช้โฆษณาเครื่องสำอาง ก่อนที่จะมีการนำออกใช้ เนื่องจากเครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายนอกร่างกาย พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 จึงกำหนดเพียงวิธีการโฆษณาที่ห้ามใช้ในการโฆษณา ทำให้การควบคุมการโฆษณาจึงมีเพียงการควบคุมหลังการโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางแล้ว กล่าวคือ หากคณะกรรมการอาหารและยาตรวจพบ หรือได้รับแจ้งว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางมีการใช้ ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือเป็นข้อความที่เกินความเป็นจริง ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาจะถูกสั่งระงับ

3. การให้รัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทน ร่วมกับผู้ประกอบการ แต่ในประเทศไทย หากผู้เสียหายจะฟ้องให้หน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทน จะต้องดำเนินการฟ้องต่อศาลปกครอง (สมฤดี ธิญญศิริ, 2563) ส่วนถ้าจะฟ้องให้ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายจะต้องฟ้องต่อศาลยุติธรรม แต่การฟ้องทั้งสองเรื่องนั้นเป็น

การฟ้องในมูลละเมิดเช่นเดียวกัน จึงทำให้ในปัจจุบันยังคงเป็นข้อโต้แย้งที่ยังไม่ยุติว่า ผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนกับรัฐ ให้ร่วมรับผิดชอบกับผู้ประกอบการในคดีเดียวกันได้หรือไม่ ผู้เสียหายสามารถเรียกให้หน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้ามาเป็นจำเลยร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจได้หรือไม่ เนื่องจากว่าก่อนที่ผู้ประกอบการจะทำการผลิตสินค้า จะต้องทำการจดแจ้งและขออนุญาตทำการผลิตจากคณะกรรมการอาหารและยาเสียก่อน หากผู้ผลิตได้ทำการผลิตสินค้าที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตถูกต้องตามกฎหมายแล้ว แต่สินค้านั้นทำให้เกิดความเสียหาย อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานก่อนการผลิตทำงานบกพร่อง หรือได้ละเลยการตรวจสอบในบางจุด

ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง บทลงโทษของผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตเครื่องสำอางที่ไม่ได้มาตรฐาน การผลิตเครื่องสำอางเพื่อให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตได้ตระหนักถึงบทลงโทษที่ตนจะได้รับ หากมีการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อกำหนด และยกระดับมาตรฐานการผลิตเครื่องสำอางให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด และมาตรการในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหาย ที่ผู้ซื้อสินค้าในฐานะผู้บริโภคได้รับความเสียหาย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินว่า ควรมีการปรับปรุงมาตรการในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค ที่ได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องสำอาง
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการฟ้องร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบในการอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร ตำรากฎหมาย หนังสือ บทความทางกฎหมาย บทความทางวิชาการ บทความอื่น ๆ คำพิพากษาศาลฎีกา รวมถึงรายงานการวิจัย ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาสู่แนวทางการแก้ไขปรับปรุง

ผลการวิจัย

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อไม่ให้ได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องสำอาง โดยจะต้องมีการขึ้นทะเบียนการจดแจ้งรายละเอียดก่อนการนำออกจำหน่าย การกำหนดสารต้องห้ามที่ห้ามใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ตลอดจนประเภทของ

เครื่องสำอางที่ห้ามผลิตหรือนำเข้า เนื่องจากความปลอดภัยในการใช้ หรือเครื่องสำอางที่ผิดกฎหมาย ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางอาญา แม้จะมีพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ที่คุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง แต่การคุ้มครองนั้นก็ยังไม่ได้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ฉะนั้น การศึกษาในบทนี้จึงจะเป็นการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ในการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ดังนี้

1. ปัญหาค่าสินไหมทดแทน

ในประเทศไทยมีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจ ต้องรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายเชิงลงโทษแก่ผู้เสียหาย เพื่อเป็นการเยียวยาผู้บริโภคและเป็นการลงโทษผู้ประกอบการธุรกิจ ที่มีการประกอบกิจการเอาเปรียบผู้บริโภคให้เจ็ดหลาบ และมีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย (สมันตกุล, 2558) ค่าเสียหายเชิงลงโทษที่เกี่ยวข้องกับคดีผู้บริโภคในประเทศไทย ได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 โดยให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้น จากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดผู้เสียหายได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงมีจำนวนเงินไม่เกิน 50,000 บาท ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง และค่าเสียหายเชิงลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ยังมีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหาย ที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 11 ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายโดยมีหลักเกณฑ์ คือ ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ อันเป็นผลเนื่องจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ

ข้อจำกัดของค่าเสียหายเชิงลงโทษเกี่ยวข้องกับคดีผู้บริโภค คือ กฎหมายกำหนดอัตราสูงสุดของค่าเสียหายเชิงลงโทษอย่างจำกัด โดยค่าเสียหายเชิงลงโทษที่ศาลจะกำหนดให้นั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ผู้เสียหายได้รับ ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงมีจำนวนไม่เกิน 50,000 บาท ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ไม่เกิน 5 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง หมายความว่า ได้ว่าศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้สูงสุดคือ 250,000 บาท แต่ถ้าในกรณีที่ค่าเสียหายที่แท้จริงมีจำนวนมากกว่า 50,000 บาท ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ไม่เกิน 2 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง การมีข้อจำกัดในอัตราของค่าเสียหายเชิงลงโทษ อาจทำให้ยากไม่ออกกว่าการกระทำใดบ้างที่จะต้องได้รับผิดในค่าเสียหายเชิงลงโทษ ถ้ากฎหมายสามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า การกระทำใดของผู้ประกอบธุรกิจแบบใดจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายเชิงลงโทษ การใช้กำหนดอัตราสูงสุดของค่าเสียหายเชิงลงโทษมีความเหมาะสมน้อยกว่าการใช้ฐานะทางการเงินของจำเลย เป็นตัวกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ เนื่องจากว่าหากค่าเสียหายเชิงลงโทษมีจำนวนที่ไม่มากพอ ค่าเสียหายเชิงลงโทษที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องปรามการกระทำความผิด และลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีผู้บริโภค จึงไม่ควรถูกจำกัดในจำนวนเงินของค่าเสียหายเชิงลงโทษ การกำหนดอัตราสูงสุดของค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ ทำให้กฎหมายขาดความยืดหยุ่นของค่าเสียหายเชิงลงโทษ ศาล

ควรมีอำนาจในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้อย่างเหมาะสมกับข้อเท็จจริง และความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละคดี

2. ปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องสำอาง

ปัญหาของการโฆษณาเครื่องสำอางในประเทศไทยส่วนใหญ่ คือ มีการจัดแจ้งว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นเครื่องสำอาง แต่มีการใช้ข้อความที่โฆษณาสื่อไปทางว่า ผลิตภัณฑ์นั้นมีสรรพคุณทางยา เช่น รักษาฝ้า ขจัดสิว รื้อรอยแห่งวัย สลายไขมัน ลดความอ้วน หรือมีการแอบอ้างสรรพคุณของเครื่องสำอางที่ทำให้ผิวขาว หน้าใสเต่ง ได้ผลทันใจภายใน 7 วัน เป็นต้น โดยใช้ข้อความในการโฆษณาเครื่องสำอางที่สื่อสรรพคุณของเครื่องสำอางให้เข้าใจว่า เครื่องสำอางชนิดนั้นมีสรรพคุณทางยา หรือแสดงข้อความมุ่งหมายไปในทางการบำบัดรักษาหรือบรรเทาโรค หรือมีข้อความโฆษณาที่เกินความเป็นจริง (กลุ่มกำกับดูแลเครื่องสำอางหลังออกสู่ตลาด สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2562) อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญของการโฆษณาเครื่องสำอาง คือ การโฆษณาเครื่องสำอางผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น Instagram, Facebook, Twitter รวมทั้งการรีวิวผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้แนะนำผลิตภัณฑ์ หรือที่เราเรียกกันว่า บิวตี้บล็อกเกอร์ (Beauty Blogger) (ฤติมา ดิลกตระกูลชัย, 2559) ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ หรือตามช่องทางสื่อออนไลน์ข้างต้น ซึ่งผู้รีวิวสินค้าบางคนนั้นใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจริง แนะนำตามความเป็นจริง ทั้งส่วนประกอบและผลของการใช้งานที่ผู้แนะนำสินค้าได้ทดลองใช้ในระยะเวลานั้น และในขณะเดียวกัน ก็มีผู้แนะนำผลิตภัณฑ์ที่ถูกจ้างจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ให้แนะนำสินค้าผ่านทางโซเชียลมีเดีย ตามที่เจ้าของผลิตภัณฑ์เสนอ โดยที่ไม่ได้มีการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนั้นจริง ซึ่งในบางครั้งข้อความที่เจ้าของผลิตภัณฑ์ให้ผู้รีวิวสินค้าโฆษณาผ่านทางสื่อออนไลน์ อาจจะไม่ตรงกับสรรพคุณและส่วนผสมที่แท้ที่ใช้ในการผลิต จะเห็นได้ว่าการโฆษณาเครื่องสำอาง ก็ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคนั้น ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ฉะนั้น หากไม่มีการควบคุมข้อความที่ใช้ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอย่างเคร่งครัด จะส่งผลเสียต่อตัวผู้บริโภค และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการโฆษณาที่หลอกลวง

3. ปัญหาการฟ้องร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ในการอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง

คณะกรรมการอาหารและยา มีอำนาจในการออกใบอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง ก่อนที่ผู้ประกอบการธุรกิจจะดำเนินการผลิต และในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ผู้บริโภคจะต้องแจ้งไปยังคณะกรรมการอาหารและยา ให้ทำการเข้าตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจะต้องนำหลักฐาน ที่ได้จากคณะกรรมการอาหารและยา มาร้องทุกข์กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2562) จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการอาหารและยา มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการผลิตเครื่องสำอาง ทั้งก่อนและหลังการวางจำหน่าย การที่จะฟ้องให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนนั้น สามารถฟ้องต่อศาลยุติธรรมได้ จึงทำให้การจะฟ้องให้คณะกรรมการอาหารและยา ร่วมรับผิดชอบกับผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอาง ในความเสียหายที่เกิดแก่ผู้บริโภคที่ใช้

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เนื่องจากว่า ก่อนที่ผู้ผลิตจะทำการผลิตเครื่องสำอางออกวางจำหน่ายได้นั้น จะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิต สถานที่ แหล่งกำเนิดตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบนั้น คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือกรณีฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ในการตรวจสอบคุณสมบัติและคุณภาพของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารและยานั้น ผู้เสียหายไม่สามารถที่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะต้องนำคดีมาฟ้องหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ ก็คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชนที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาตัดสินของศาลปกครอง ส่วนความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง จะเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด

แม้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จะกำหนดให้ผู้เสียหายสามารถฟ้องให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำการในหน้าที่ จนทำให้เกิดความเสียหาย แต่นั่นที่เกิดจากมูลละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เป็นไปตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายในประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การฟ้องคดีความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อศาลยุติธรรมพิจารณาคดีนั้น สามารถกระทำได้และไม่ได้เป็นก้าวล่วงเขตอำนาจศาล เนื่องจากว่า หากศาลยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยเรื่องความรับผิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ชดเชยค่าเสียหายในทางละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้ก่อขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ศาลจะวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองที่เป็นประเด็นรอง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แต่เนื่องจากว่าในประเทศไทยยังคงไม่มีการบัญญัติในกฎหมายแพ่งไว้อย่างชัดเจนจึงยังทำให้เป็นที่โต้แย้งกันของศาลและนักวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2563)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องสำอางของประเทศไทย โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายเครื่องสำอางของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ พบว่า การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีผู้บริโภคของประเทศไทย ไม่มีคณะลูกขุนในการพิจารณา และกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ จึงเป็นดุลพินิจของศาลในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษทั้งหมด โดยผู้เสียหายไม่สามารถร้องขอให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ ฉะนั้น การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษของศาลในคดีผู้บริโภค จึงไม่มีผู้โต้แย้งในอัตราโทษที่ศาลกำหนดดังเช่นคณะลูกขุนในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ (อนงค์รัตน์ คงลาภ, 2562) และปัญหาในการควบคุมการโฆษณาเครื่องสำอางที่เกินความเป็นจริง กล่าวคือ ในประเทศไทย การโฆษณาเครื่องสำอางไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการขออนุญาตก่อนทำการโฆษณา เหมือนกับการโฆษณาอาหาร เนื่องจากว่าเครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายนอกร่างกาย ทำให้การโฆษณาเครื่องสำอางมีการใช้ข้อความที่กล่าวอ้างถึงสรรพคุณเครื่องสำอางที่เกินจริง และกล่าวอ้างถึงสรรพคุณของเครื่องสำอางไปในทางที่สามารถ

รักษาโรคได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ที่อาจไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโฆษณาในการเลือกซื้อเครื่องสำอาง ควรบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องของการกำหนดให้ชัดเจนข้อความ ที่จะใช้ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขาย พร้อม ๆ กับการจดทะเบียนอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง หากมีการตรวจสอบในภายหลังว่า มีการใช้ข้อความโฆษณาที่ไม่ตรงกับที่จดแจ้งไว้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการระงับการประกอบธุรกิจ ทั้งการผลิตและการวางจำหน่ายของผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง และทำการระงับใบอนุญาตในการรับผลิตเครื่องสำอางของบริษัทผู้รับผลิตชั่วคราว พร้อมโทษปรับ เพื่อเป็นการลงโทษผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์หรือนำเข้าเครื่องสำอาง กรณีที่มีการระงับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการและบริษัทผู้รับจ้างผลิตเครื่องสำอางแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ประกาศรายชื่อของผู้ประกอบธุรกิจให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอางรายอื่น ๆ และบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง ได้รับทราบถึงการถูกระงับชั่วคราวและระยะเวลาในการถูกระงับของผู้ประกอบธุรกิจ

2. ประกาศรายชื่อของบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง ให้แก่ประชาชนผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอางรายอื่น ๆ และบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง ได้รับทราบถึงการถูกระงับชั่วคราว และระยะเวลาในการถูกระงับของบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง

เพื่อเป็นการป้องกันการลักลอบประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง หรือลักลอบผลิตเครื่องสำอางในระหว่างที่ถูกระงับการประกอบกิจการและการผลิตชั่วคราว และปัญหาในการที่รัฐเข้าร่วมรับผิดชอบกับผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตในค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค เนื่องจากว่าการกำกับดูแลมาตรฐานการผลิตและคุณภาพของเครื่องสำอาง เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ทั้งก่อนมีการผลิตและหลังจากผลิตภัณฑ์ ได้มีการออกวางจำหน่ายในท้องตลาด โดยมีอำนาจในการออกใบอนุญาตผลิตเครื่องสำอางก่อนที่ผู้ประกอบการจะดำเนินการผลิต การที่จะฟ้องให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบกับผู้ประกอบการนั้น แยกออกจากกัน โดยหากผู้บริโภคที่ได้รับเสียหายต้องการให้รัฐรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ตน จะต้องทำการฟ้องต่อศาลปกครองผู้มีอำนาจหน้าที่ ในการวินิจฉัยการกระทำของหน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ และการจะเรียกร้องให้ผู้ประกอบธุรกิจ รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคที่ได้รับ ความเสียหาย จะต้องฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม หากหน่วยงานของรัฐจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เอกชน เงินที่จะต้องนำมาชำระให้แก่เอกชน จะมาจากเงินงบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรให้หน่วยงานรัฐไว้ใช้ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในหน่วยงาน ฉะนั้น เพื่อไม่เป็นการกระทบต่อเงินงบประมาณของภาครัฐที่ได้มีการจัดสรรปันส่วนไว้ใช้ในการดำเนินกิจการของหน่วยงาน กฎหมายควรบัญญัติเพิ่มเติมให้มีการจัดตั้งกองทุนทดแทนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหาย จากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผิดกฎหมาย หรือการผลิตเครื่องสำอางที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น เช่นเดียวกันกับการเยียวยาความเสียหาย ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 โดยให้คณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่

ในการตรวจสอบและกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง กันเงินจากค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย ที่จัดเก็บจากผู้ยื่นคำขอในกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง ในอัตราร้อยละสิบของค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอาง ได้จ่ายให้กับคณะกรรมการอาหารและยา อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับเครื่องสำอาง พ.ศ. 2560 หรือค่าใช้จ่ายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ค่าใช้จ่ายที่จะจัดเก็บจากผู้ยื่นคำขอในกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง พ.ศ. 2560

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการคุ้มครองผู้บริโภคและสิทธิของผู้บริโภคนั้นพบว่า การคุ้มครองผู้บริโภคและสิทธิของผู้บริโภค ได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกันมิให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย จากการบริโภคสินค้าหรือบริการ อีกทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคยังได้มีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองผู้บริโภคอีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคดีด้านเครื่องสำอาง ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ากฎหมายไม่ได้มีการเข้มงวดในการกำหนดให้มีการขออนุญาตก่อนการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค จากการที่ผู้ประกอบการเอาเปรียบ เช่น ผลิตเครื่องสำอางที่ไม่ได้มาตรฐาน มีการนำสารต้องห้ามตามประกาศของกระทรวงมาใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาหาแนวทางแก้ปัญหาความเสียหาย ที่ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางควรได้รับการเยียวยาความเสียหาย จากการที่ได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง อีกทั้งกฎหมายควรมีบทลงโทษที่หนักขึ้น สำหรับผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดในการผลิตเครื่องสำอาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ดังนี้

1. ประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร จึงทำให้ไม่มีคณะลูกขุนในการพิจารณาและกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีผู้บริโภคของประเทศไทย จึงเป็นดุลพินิจของศาลในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษทั้งหมด กฎหมายควรบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ดังนี้

1) ให้สิทธิแก่โจทก์ในการร้องขอให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ พร้อมทั้งให้สิทธิแก่โจทก์ในการระบุจำนวนค่าเสียหายเชิงลงโทษ และเหตุผลของโจทก์อันเป็นที่น่าพอใจให้แก่ศาลทราบ

2) จัดตั้งกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มสมาชิกเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาคำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษของศาล โดยให้ศาลส่งจดหมายเรียกแบบสุ่มจากกลุ่มสมาชิกที่จัดตั้งไว้ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ

2. ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้จัดแจ้งข้อความที่จะใช้ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขาย พร้อม ๆ กับการจัดแจ้งขออนุญาตผลิตเครื่องสำอาง หรือจด

แจ้งก่อนมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางมาจำหน่ายในราชอาณาจักร หากมีการตรวจสอบในภายหลังว่า มีการใช้ข้อความโฆษณาที่ไม่ตรงกับที่จดแจ้งไว้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการระงับการประกอบธุรกิจ ทั้งการผลิตและการวางจำหน่ายของผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง เป็นเวลาตามความเหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ไม่ควรน้อยกว่า 1 ปี และทำการระงับใบอนุญาตในการรับผลิตเครื่องสำอางของบริษัทผู้รับผลิตชั่วคราวพร้อมโทษปรับ เพื่อเป็นการลงโทษผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์หรือผู้นำเข้าเครื่องสำอางเพื่อขาย และเพื่อเป็นการลงโทษบริษัทผู้ที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย ในการรับจ้างผลิตเครื่องสำอาง กรณีที่มีการระงับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการและบริษัทผู้รับจ้างผลิตเครื่องสำอางแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) ประกาศรายชื่อของผู้ประกอบธุรกิจให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอางรายอื่น ๆ และบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอางได้รับทราบถึงการถูกระงับชั่วคราวและระยะเวลาในการถูกระงับของผู้ประกอบธุรกิจ

2) ประกาศรายชื่อของบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง ให้แก่ประชาชนผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอางรายอื่น ๆ และบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง ได้รับทราบถึงการถูกระงับชั่วคราว และระยะเวลาในการถูกระงับของบริษัทผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องสำอาง

เพื่อเป็นการป้องกันการลักลอบประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง หรือลักลอบผลิตเครื่องสำอางในระหว่างที่ถูกระงับการประกอบกิจการและการผลิตชั่วคราว

3. กฎหมายควรบัญญัติเพิ่มเติมให้มีการจัดตั้งกองทุนทดแทนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผิดกฎหมาย หรือการผลิตเครื่องสำอางที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อเป็นการเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น เช่นเดียวกันกับการเยียวยาความเสียหายให้ช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 โดยให้คณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง กันเงินจากค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย ที่จัดเก็บจากผู้ยื่นคำขอในกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง ในอัตราร้อยละสิบของค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง ได้จ่ายให้กับคณะกรรมการอาหารและยา อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกำหนด ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับเครื่องสำอาง พ.ศ. 2560 หรือค่าใช้จ่ายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ค่าใช้จ่ายที่จะจัดเก็บจากผู้ยื่นคำขอในกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตเครื่องสำอาง พ.ศ. 2560 หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนนี้ จะเป็นการควบคุมมาตรฐานการตรวจสอบและกำกับดูแลคุณภาพเครื่องสำอาง ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีการทำงานที่รัดกุมและรอบคอบมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มกำกับดูแลเครื่องสำอางหลังออกสู่ตลาด สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2562). *คู่มือการโฆษณาเครื่องสำอาง*. กรุงเทพมหานคร : คิวคัมเบอร์ (ประเทศไทย) .
- คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). *อันตรายจากสารต้องห้ามในเครื่องสำอาง*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://bit.ly/38K3Mc1>
- ทวิศ ศรีเกตุ. (2557). *ผู้บริโภคกับปัญหาการซื้อขายผ่านเครือข่ายออนไลน์*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://bit.ly/32BGVeE>
- ธรรมนิธย์ สุ่มนตกุล. (2558). *ค่าเสียหายเชิงลงโทษ*. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2563 จาก <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=253>
- บำเพ็ญ เขียวหวาน. (2562). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยและสังคมโลก*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://bit.ly/3pnWmko>
- ปรมาภรณ์ ลิ้มปัสเสถียร. (2557). *พลวัตรของสำนวน สุภาษิตไทยในยุควัฒนธรรมสมัยนิยม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 34(4) : 201-217.
- ฤติมา ดิลกตระกูลชัย. (2559). *การนำเสนอเนื้อหาความงามและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เว็บไซต์บล็อกเกอร์*. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมฤดี ธัญญสิริ. (ม.ป.ป.). *บุคคลภายนอกเสียหายจากการกระทำละเมิด: สิทธิของผู้เสียหายกับหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ*. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤษภาคม 2563 จาก <https://bit.ly/36LX7eP>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2554). *สรุปผลโครงการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่*. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤษภาคม 2563 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/activity/act176.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2562). *ข้อแนะนำสำหรับผู้บริโภค*. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2562 จาก https://www.ocpb.go.th/news_view.php?nid=36
- อนงค์รัตน์ คงลาภ. (2562). *ค่าเสียหายเชิงลงโทษความท้าทายใหม่ในระบบกฎหมายของประเทศไทย*. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://bit.ly/3lrAy5b>
- MedThai. (2562). *สารในครีมหน้าขาวอดนิยมนะอะไรบ้าง ตัวไหนเสี่ยง ตัวไหนเวิร์ค?*. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2563 จาก <https://medthai.com/whitening-agents/>